

Kestane Yetiştiriciliği Çiftçi Broşürü(İsmail TOSUN-Yalova-2002)

Kestanenin Ekolojik İstekleri

Sıcaklık

Kestanenin meyvelerini olgunlaştırabilmesi için çiçek açımından hasada günlük sıcaklık toplamının 2000-2300 *C olması gerekmektedir. Kestane kiş düşük sıcaklıklarda -30 dereceye kadar dayanabilmektedir. Ancak ilkbaharın geç ve sonbaharın ilkdonlarına karşı hassastır. Kestane yazın yüksek sıcaklıklardan değil ancak yağışsız geçen mevsimlerde kuraklıktan etkilenirler. Kestanelerin Kiş soğuklama ihtiyaçları orta düzeyde olmakla birlikte bunlarla ilgili kesin rakamlar belirlenmiş değildir.

Yağış

Kestane yıllık yağış toplamı 600-1200 mm olan yerlerde susuz yetişebilir. Bu nedenle yağış kestane yetiştiriciliği için önemlidir. Çiçeklenme döneminde yağan yağışlar meyve tutumunu olumsuz etkiler.

Toprak

Kestane kazık köklü bir bitkidir. Bahçe kurulması düşünölen yerin toprağının gevşek yapılı ve derin olması gerekmektedir. Potasyumca zengin topraklar tercih edilmelidir. Toprak pH'sının 5,5-6 civarında olması istenir. Ağır, killi, su geçirgenliği topraklar tercih edilmemelidir. Genellikle bu tip topraklarda mürekkep hastalığına yakalanmak kolaylaşır.

Kestanenin Çoğaltılması ve Anaçlar

Daldırma, çeliklerle köklendirme yöntemleri kullanılsa da en çok uygulanan ve en güvenilir yöntem aşılı fidan ile üretimdir. Aşılamada mutlaka Haziran Sürgün Göz aşısı tercih edilmelidir. Kestane tohumları 0-4 *C 3 aylık bir katlama sonucunda % 90 oranında bir çimlenme gösterir. Tohumlar katlanmadan önce mantari ilaçlarla ilaçlanmalıdır. Katlamadan çıkan tohumlar 70-80 cm. sıra arasında mesafede ve 30 cm. sıra üzerine ekilirler. Kazık köklü olduğu için kök ucunu kesmek saçak kök yapmasını sağlar. Aynı yılın Haziran ayı içerisinde aşılanması yapılmalıdır. Aşılı fidan kişin durgun döneminde bahçeye tesis edilmelidir. Diğer kullanılan anaçlar Maravel ve Marigoule'dir. Bu anaçlardan alınan çelikler köklendirilip, üzerine kùltür çeşitleri aşılır.

Bahçe Kurma

Bahçe yeri seğiminde nokta dikkate alınmalıdır. Bunlar toprak ve yerdir. Toprağın geçirgen, havalanır ve derin olması gerekir. Ağır topraklar çok tehlikelidir. soğuğun toplandığı çukur vadilerde kestane yetiştiriciliği için tehlike arz etmektedir. Denizden en az 400 m. yüksekliklerde plantasyonlar kurulmalıdır. Dikim aralıkları yeni bahçe tesis ederken 7mX7m, 8mX8m. dikim mesafeleri tercih edilmelidir. Dikim esnasında uygulanacak işlemler, dikim çukuruna 150-200 g. Kompoze gübre ve üzerine ahır güresi verilmelidir. Dikim çukuru 40-50 cm. genişlik ve derinliğinde olmalıdır.

Kestane Bahçesinde Uygulanacak

Kùltürel İşlemler

Terbiye şekli

Genellikle tercih edilen Modifiye Lider (Doruk Dalli) terbiye sistemidir. Doruk dal belli bir yüksekliğe ulaşınca büyümeyi kontrol amacıyla doruk dal kesilebilir.

Verim Çağındaki Ağaçların Budanması

Gerekli yerlerde dal seyreltmesi şeklinde budama yapılmalıdır. Yıllık sürgünlerde kesinlikle kısaltma yapılmaz. Çünkü tomurcuklar yıllık sürgünlerin ucunda oluşur.

Yaşlanmış Ağarlarda Budama

Yaşlanmış verimden düşmüş ağarlarda ana dallar kuvvetli budanarak yani kabaklama yapılarak yeni sürgün oluşumu sağlanır. Böylece gençleştirme yapılarak verim eldesi mümkün olur.

Malçlama

Toprak neminin korunmasından yabancı ot kontrolüne kadar bir çok faydası olup özellikle genç fidan döneminde arazideki fidanlarda uygulanmasında kesinlikle fayda vardır. Malçlama materyali olarak saman vb. materyaller kullanılmalıdır. İlk 4-5 yıl ağaç didine taş izdüşümüne gelebilecek şekilde ve 3-4 cm kalınlığında malçlama yapılmalıdır.

Hastalık ve Zararlılar

Kestanenin en önemli hastalıkları Kestane Dal Kanseri ve Mürekkep Hastalığıdır.

Kestane Kanseri: hastalığın sporları rüzgar böcek ve kuşlarla taşınarak ağarlarda açılmış yaralardan içeri girerek hastalığı bulaştırırlar. Hastalık yerinde yaşlı dallarda şişkinlikler oluşur. Genç kestane ağaçlarında kışın yaprağını dökememe en tipik teşhis yöntemidir. Diğer bir belirtide hastalıklı dal üzerine boyuna çatlama görülmektedir. Kuruyup çatlamanın yerlerinin üzeri kırmızımsı kahverengindedir.

Mücadelesi :

- Hastalıklı fidan ve aşı kalemi sağlıklı yerlere taşınmamalıdır.
- Ağarlarda yara açılmamalı ve yara yerleri hemen aşı macunu ile kapatılmalıdır.
- Hastalıklı dal ve sürgünler kesilmeli ve yakılmalıdır.
- Hastalığa dayanıklı çeşitlerle bahçeler oluşturulmalıdır.

Mürekkep Hastalığı

Bu hastalık kök ve kök boğazı hastalığıdır. Hastalığa neden olan sporlar kök ve kök boğazında meydana gelen yaralardan girerek bitkiye bulaşır. Hastalık genç ağarlarda hızlı yaşlı ağarlarda yavaş seyrederek hastalığa yakalanmış genç ağaçların yaprakları birdenbire pörsür ve kurur. Yaşlı ağarlarda kurumalar tepeden başlar. Yavaş yavaş alt bölümlere doğru ilerler. Hastalık bulaşmış ağaçların yaprakları küçük kalır. Su geçirmeyen ağır topraklarda kestane bahçesi kurulmamalıdır. Hastalığa dayanıklılığı bilinen Maravel ve Marigoule anaçları üzerine aşılı çeşitlerle bahçe kurulmalıdır.

Önemli Çeşitler

Hacıbiş (62305)

Ağacı orta kuvvette yayvan gelişir. Verimi orta derecededir. Meyveleri genellikle çok küçük genişçe oval' dir. Meyve kabuğu kalın meyve eti krem renginde ve kalitesi iyidir. Eylül ayının 3. haftasında olgunlaşır Tozlayıcıları: Karamehmet ve Firdoladır. Sofralık tüketime uygun bir çeşittir.

Osmanoğlu (51101)

Ağacı orta kuvvette yayvan gelişir. Verimli bir çeşittir. Meyveleri küçük -orta, iri genişçe oval şekilli , meyve eti krem rengindedir. Eylül ayının 3. Haftası olgunlaşır. Tozlayıcıları Karamehmet; Firdola, ve Sariaşlamadır. Kestane şekerine uygun bir çeşittir.

Sariaşlama (51111)

Ağacı Orta kuvvette yarı dik gelişir. Verimli çeşittir. Meyveleri orta iri-iri, genişçe oval, meyve kabuğu ince kahverengi meyve eti krem renginde , kaliteli bir çeşittir. Sofralık tüketime ve kestane hamuru yapımına uygun bir çeşittir.

Mahmutmolla(51112)

Ağaçları orta kuvvette dik gelişir. Verimli bir çeşittir. Meyveler orta iriliktedir. Taze iken zor soyulur. Eylül ayının son haftasında hasat edilir. Tozlayıcısı 51111'dir. Hamur yapımına uygun bir çeşittir.

Hacıömer (52214)

Ağaçları orta kuvvette ve yayvan gelişir. Meyveleri orta iriliktedir. Verimli bir çeşittir. Eylül ayının 3.haftası hasat edilir. Tozlayıcısı 52510'dur. Taze tüketime ve hamur yapımına uygun bir çeşittir.

